

Nők a mormon vallásban és a mormon feminizmus

Dán Petra

Itt Európában az átlagos műveltségű emberek általában rendkívül keveset tudnak az amerikai születésű Utolsó Napok Szentjeinek Jézus Krisztus Egyházáról, vagyis a mormon közösségről. Ami leggyakrabban mégis eszébe jut az embereknek erről a vallási közösségről, az a poligámia és a közösség patriarchálissága.

Előadásomban először azt szeretném bemutatni, hogy milyen a nők helyzete a mormon egyházban és a hétköznapi mormon családi életben. Majd külön szeretnék kitérni a mormon feminizmusra, amelyet azért tartok érdekesnek, mert elsőre az egyház patriarchális tanításaival szinte összeegyeztethetetlennek tűnik a feminizmus.

Amikor elkezdtem a kutatásomat, előzetesen azt feltételeztem, hogy a mormon nők nem kapnak jelentős szerepet az egyház vezetésében és a családban is feladatuk leginkább a minél több gyermek világra hozatalában merül ki. Azonban a kutatás hatására rá kellett jönnöm, hogy a mormon nők kapnak bizonyos szerepet az egyházban, annak ellenére, hogy az egyház vezetése persze a mormon férfiak kezében van és a papi tisztséget is csak az egyház férfi tagjai töltik be. Az egyháznak vannak szervezetei kizárólag nők számára és ezeket nők is vezetik, igazgatják. A női szervezeteket a papság segítőkinek is mondják. A Női Segélyegyletet (Relief Society) még 1842-ben Joseph Smith, az egyház alapítója alapította Nauvoo-ban külön a mormon nők számára. A szervezetet a mormon papság mintájára szervezte meg. Ezen kívül a hittérítő missziós tevékenységekben is aktívan részt vehetnek a mormon egyház női tagjai. A mormon családban pedig, mivel hagyományosan a feleség/anya marad otthon általában a gyermekekkel, ezért a tanításukban jelentős szerepe van, vagyis a mormon tanok jelentős részét a gyermekek először az anyjuktól hallják.

A kortárs mormon feminista mozgalom nagyjából az 1970-es évektől kezdődött. A mozgalom egyik kezdő lépése volt 1970 júniusától, hogy egy csoportja a mormon nőknek Laurel Thatcher Ulrich Boston környéki otthonában találkozott, hogy saját hétköznapi reggeli tudatformáló csoport gyűlést tartsanak. Olyan kérdéseket vitattak meg, mint a születésszabályozás, valamint a nők szerepe a mormon egyházi vezetésben és igazgatásban. Már jóval korábban tapasztalható volt egyfajta proto-feminista mozgalom is a mormon nők körében. Ezt mutatja például a Woman's Exponent (1872–1914) egy mormon nőknek szóló újság, amely a nők jogaiért küzdött. 1974-ben ennek az újságnak mintájára indította el egy csapat mormon nő az Exponent II-t, egy új mormon női újságot.

A mormon vallásnak egyik szokatlan hittartalma, amely a nőkhöz kapcsolódik, a Mennyei Anya. Elméletileg a Mennyei Anya egy megdicsőült istennő, aki házastársa a Mennyei Atyának, tehát a szellemgyermek anyja. A Mennyei Anya tana az 1970-es évekre gyakorlatilag tabuvá vált a mormon vallásban. A mormonok mind ismerik a Mennyei Anya fogalmát, de nagyon keveset hallanak róla. A mormonizmusban a Mennyei Anya fogalmának eredete homályos, az egyház szent irataiban sincs rá utalás, és azt sem tudjuk pontosan mikor jelent meg a koncepció, de már Joseph Smith életében kialakulhatott. A XIX. század egyházi vezetői, bár nem sokat beszéltek egy mennyei anyáról, úgy tűnt, hogy elfogadták a gondolatot,

hogy azért, hogy Isten atya legyen, léteznie kellene egy anyának is. A mai mormon nőkben érezhető egyfajta vágy arra, hogy többet tudjanak meg a Mennyei Anyáról és közelebb kerüljenek hozzá.

Látható, hogy a mormon nők szerepének vizsgálatát több különböző szempontból is meg lehet közelíteni, előadásomban szeretnék egy összefoglaló bemutatást nyújtani az érdeklődők számára.